

Comunicat de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics de l'Institut d'Estudis Catalans

La Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ), després dels fets que s'han anat succeint des del 20 de setembre passat, i amb especial rellevància els de l'1 d'octubre, lamenta, en primer lloc, el patiment de tanta gent i dona tot el suport als gairebé nou-cents ferits de diversa consideració a causa de l'acció violenta de la policia espanyola. En segon lloc, entén que aquesta brutalitat i aquest menyspreu envers la ciutadania són del tot intolerables i que no caben en un estat que es regeixi per principis democràtics, com han remarcat els observadors internacionals en els informes que han redactat. A més, del 20 de setembre ençà, el país ha assistit a un seguit d'actuacions ordenades pel Govern espanyol per a impedir la celebració d'un referèndum emparat pel dret de Catalunya a la lliure determinació, i a la instrumentalització de la justícia ordinària i constitucional, en una persecució de la discrepància impròpia d'un estat de dret.

Així mateix, la SCEJ denuncia la vulneració dels drets humans reconeguts en la Declaració Universal dels Drets Humans, la Carta de les Nacions Unides i el Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics, que formen part també de l'ordenament jurídic espanyol.

Per tot això, la SCEJ constata:

- que la situació viscuda és insòlita en un estat de dret perquè no s'han respectat drets fonamentals protegits per la Declaració Universal dels Drets Humans. Tant la Fiscalia, com la policia i els tribunals han vulnerat drets fonamentals amb actuacions de caràcter polític, han vulnerat garanties processals, i drets com el de sufragi i el de l'autodeterminació reconeguts per les Nacions Unides, tot per evitar la celebració d'un referèndum.
- que l'entrada de la policia en organismes del Govern amb la detenció de persones per a impedir la preparació d'un referèndum, que el Codi penal no estableix com a delictes, es va fer sense les garanties constitucionals i, per tant, es van vulnerar tots els principis de l'autonomia política de l'Estatut.
- que les investigacions i mesures dutes a terme per la Fiscalia sobre la preparació de l'1 d'octubre impliquen l'incompliment de normes processals penals, atès que no les va disposar el tribunal competent que instrueix la causa, arbitrarietat que va palesar la interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) del 27 de setembre.
- que l'esmentada interlocutòria del TSJC, amb tot, manava a la policia dur a terme accions per a impedir la campanya i la votació del referèndum de l'1 d'octubre, disposició que seguia conculcant els drets de llibertat d'expressió, de manifestació, de reunió i de sufragi, i la policia la va executar quan va requisar propaganda, va impedir la celebració d'actes públics i va intimidar els mitjans de comunicació. La instrucció de la Fiscalia de Menors també infringia aquests drets quan demanava que s'impedis als fills menors d'edat exercir la llibertat d'expressió.
- que es va vulnerar el dret al secret de la correspondència quan es va intervenir i obrir correspondència, es va impedir la tramesa de revistes d'entitats que informaven o debatien sobre el referèndum, es van tancar webs i es van intervenir comunicacions a la xarxa Internet.
- que la intervenció de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, que amenaçava amb multes importants els membres de les taules per suposades vulneracions que han estat desmentides per

- l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, que és l'òrgan competent a Catalunya, és del tot irregular.
- que és inacceptable l'actuació desproporcionada i extremament violenta de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, amb actituds d'odi i de caràcter sexista, i duta a terme d'una manera indiscriminada i gratuïta contra les persones que eren als col·legis electorals manifestant la voluntat de defensar el dret a vot i la inviolabilitat de les urnes en un procés electoral. Aquesta actuació, a més, incomplia la prevenció de la mateixa interlocutòria del TSJC, en el sentit que l'actuació policial no havia «d'afectar la normal convivència ciutadana», així com els drets a la integritat física i moral, a la llibertat d'expressió i al sufragi de les persones.
 - que cal que la policia espanyola assumeixi la reparació dels greus danys materials a les instal·lacions que feien de col·legis electorals (ajuntaments, centres cívics, escoles).
 - que cal denunciar l'ús de material inadequat com ara les defenses, que es van utilitzar per a pegar en llocs vitals del cos; les pilotes de goma, que han estat prohibides pel Parlament de Catalunya, i els gasos lacrimògens, que tan sols poden ser emprats en casos d'aldarulls greus i de perill per a les forces de seguretat, situacions que no es van produir en cap cas.
 - que és preocupant que l'Administració de justícia instrueixi accions penals per la preparació d'un referèndum quan aquesta figura ha estat despenalitzada, que ataqüi els drets i les llibertats quan interpreta d'una manera forçada i extensiva conceptes penals com la sedició o la rebel·lió, i que qualifiqui de «tumults» les actuacions pacífiques dels ciutadans i les ciutadanes. Això implica fer interpretacions extensives que no són admissibles en dret penal.
 - que cal lamentar l'informe de la Fiscalia, que respon a una denúncia de la Generalitat sobre els fets de l'1 d'octubre, en què nega la transcendència de les agressions amb arguments estadístics absurds —no jurídics—, i que cal esperar que el tribunal instrueixi les accions per investigar les responsabilitats a partir de les denúncies presentades per les víctimes de les agressions de la policia.

En definitiva, i fetes les constatacions anteriors, la SCEJ lamenta veure que amb aquestes actuacions s'ha trencat la divisió de poders, principi bàsic i elemental d'un país democràtic occidental, i que des de l'executiu s'han polititzat i usat els òrgans judicials —que ho han acceptat— per a anar contra aquells que pensen diferent ideològicament. Aquest trencament de la divisió de poders implica el Govern de l'Estat en unes actuacions que poden tenir conseqüències molt greus per al futur immediat d'un poder tan bàsic com el de la justícia, que mai no hauria d'haver sortit de les competències que li són pròpies, i fa difícil recompondre un autèntic estat plenament democràtic.

Societat Catalana d'Estudis Jurídics
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Barcelona, 8 d'octubre de 2017